

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından :

**ULUSLARARASI BANKA HESAP NUMARASI
HAKKINDA TEBLİĞ¹**

(Sayı: 2008/6)

(10 Ekim 2008 tarih ve 27020 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır.)

Amaç ve kapsam

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı uluslararası banka hesap numarasının bankalarca uygulanmasına ilişkin esas ve usulleri belirlemektir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 14/01/1970 tarihli ve 1211 sayılı Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Kanununun 4 üncü maddesinin (I) numaralı fıkrasının (f) bendine dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde yer alan;

a) Banka: 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununun 3 üncü maddesinde tanımlanan bankaları,

b) **(Değişik bent: RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/1. md.)** Elektronik Fon Transfer (EFT) Sistemi: Bankalar arası Türk Lirası aktarım sistemini ve müşteriler arası Türk Lirası aktarım sistemini,

c) IBAN-(International Bank Account Number): ISO 13616 No.lu standarda göre oluşturulmuş Uluslararası Banka Hesap Numarasını,

ç) ISO-(International Organization for Standardization): Uluslararası Standardizasyon Teşkilatını,

d) Müşteri: Bankalardan hizmet alan gerçek ve tüzel kişileri ifade eder.

IBAN yapısı

MADDE 4 – (1) Bankalar tarafından müşterilere verilecek IBAN yalnızca bir hesabı işaret eden 26 sayısal/alfabetik karakterden oluşur. Soldan sağa karakter dizilimi bu Tebliğin 1 numaralı ekinde gösterilen şekilde aşağıda belirtilen esaslara göre yapılır.

Karakter Sayısı	Karakter Şekli	Açıklama
2	Alfabetik Karakter (A-Z)	Ülke Kodu
2	Sayısal Karakter (0-9)	IBAN Kontrol Basamakları
5	Sayısal Karakter (0-9)	Banka Kodu
1	Sayısal Karakter (0-9)	Rezerv Alan
16	Sayısal/Alfabetik Karakter	Hesap Numarası

(2) Oluşturulan IBAN içinde “İ,Ç,Ğ,Ö,Ş,Ü” harfleri ve küçük harf kullanılmaz.

(3) Türkiye’nin ülke kodu ISO 3166 No.lu standarda göre “TR”dir.

(4) Banka kodları Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası tarafından belirlenir ve duyurulur.

¹ 19 Aralık 2009 tarih, 27437 sayılı, 22 Aralık 2011 tarih, 28150 sayılı, 21 Aralık 2012 tarih, 28504 sayılı ve 15 Mayıs 2020 tarih, 31128 sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan 2009/10, 2011/17, 2012/14 ve 2020/12 sayılı Tebliğler ile değiştirilen şeklidir.

(5) Hesap numarası için standart bir format yoktur. Ancak hesap numarası olarak tespit edilen 16 hanenin sağa dayalı olarak yazılması ve varsa sol tarafındaki boşlukların sıfır ile doldurulması zorunludur.

(6) Rezerv Alan Bölümü, tüm hesap numaraları için sıfır olarak doldurulur.

(7) Kontrol basamaklarının hesaplanması ve doğrulanması, bu Tebliğin 2 ve 3 numaralı ekinde gösterilen ISO 7064 No.lu standarda göre oluşturulan MOD 97-10 yöntemi kullanılarak yapılır.

IBAN oluşturulması

MADDE 5 – (1) Bankaların nezdlerindeki para transferine konu her bir müşteri hesabı için bu Tebliğde belirtilen esaslar doğrultusunda, IBAN üretmeleri ve hesap sahiplerine bildirmeleri zorunludur.

IBAN gösterimi

MADDE 6 – (1) Bankaların yazılı ve elektronik ortamda para transferine konu olan hesaplara ilişkin olarak müşterileri için üretecekleri ve üzerinde hesap numarası bulunması gereken belgelerde IBAN'ın gösterilmesi zorunludur.

(2) Elektronik ortamda IBAN'ın kullanım formatı tümü bitişik karakterlerden oluşur. Karakterlerin arasında boşluk bırakılmaz ve araç konulmaz.

(3) IBAN yazılı belgeler üzerinde, soldan başlamak üzere dörder haneden oluşan ve aralarında boşluk olan gruplar şeklinde gösterilir.

IBAN kullanımı, doğrulanması ve istisnalar (Değişik başlık: RG-21/12/2012 – 2012/14 sayılı Tebliğ/2. md.)

MADDE 7 – (1) (**Değişik fıkra: RG-19/12/2009 – 2009/10 Sayılı Tebliğ/1. md.**) Avrupa Ekonomik Alanında yer alan ülkelerdeki hesaba yapılan para transferlerinde alıcıya ait IBAN'ın doğrulanması ve kullanılması zorunludur. Ancak, bankalar ile yurtdışında sınır ötesi ödemeleri gerçekleştiren kuruluşlar arasında kendi nam ve hesaplarına gerçekleştirilen işlemler ile talep edilmesine rağmen müşteri tarafından alıcıya ait IBAN'ın bildirilmeyeceğine ilişkin müşterinin beyanının alındığı işlemlerde bu zorunluluk aranmaz.

(2) Bankalara gelen ve alıcı hesap numarası IBAN olarak belirtilen para transferlerinde IBAN'ın doğrulanması zorunludur.

(3) Bankalarca müşteri hesabından yapılan para transferlerinde göndericiye ait IBAN'ın kullanılması zorunludur.

(4) (**Değişik fıkra: RG-19/12/2009 – 2009/10 Sayılı Tebliğ/2. md.**) EFT Sistemi aracılığı ile hesaba yapılan para transferlerinde, talep edilmesine rağmen müşteri tarafından alıcıya ait IBAN'ın bildirilmeyeceğine ilişkin müşterinin beyanının alındığı işlemler hariç olmak üzere, alıcıya ait IBAN'ın doğrulanması ve kullanılması zorunludur.

(5) (**Ek fıkra: RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/2. md.**) Yurt dışındaki bankaların ve diğer finansal kuruluşların bankalarda bulunan hesaplarından yapacakları para transferlerinde IBAN'ın kullanılması zorunlu değildir.

MADDE 8 – (1) Bankalarca, bu Tebliğin 4 üncü maddesinin yedinci fıkrası hükümlerine göre yapılan kontrol sonrasında IBAN'ı yanlış olduğu tespit edilen transfer emirleri iade edilebilir veya reddedilebilir.

Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine uygulanma (Ek madde: RG-15/05/2020 – 2020/12 Sayılı Tebliğ/1. md)

EK MADDE 1- (1) Bu Tebliğ hükümleri Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketine de uygulanır.

GEÇİCİ MADDE 1 - (Mülga: RG – RG-21/12/2012 – 2012/14 Sayılı Tebliğ/3. md.)

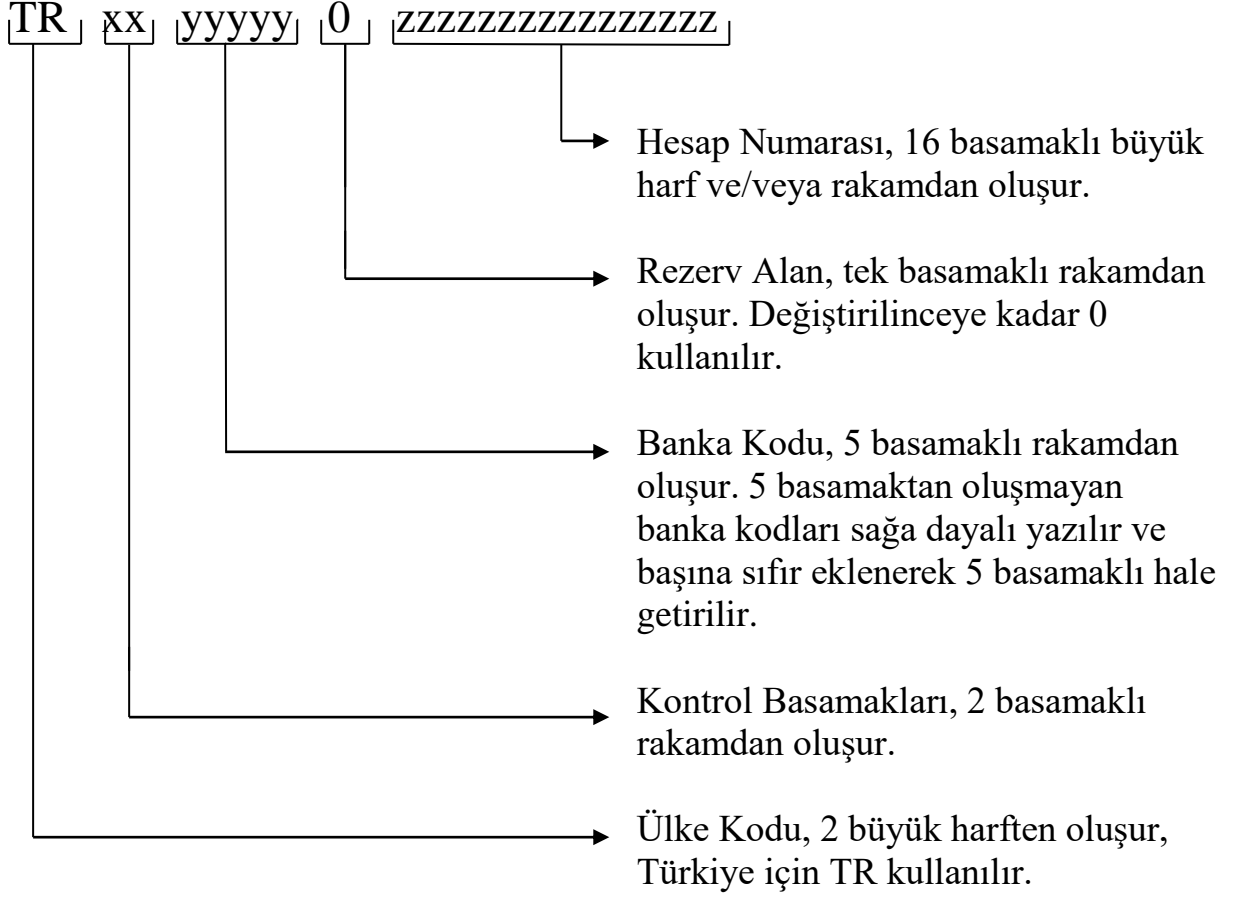
Yürürlük

MADDE 9 – (1) Bu Tebliğın 6 ncı maddesi ile 7 nci maddesinin birinci fıkrası 01/01/2009 tarihinde, 7 nci maddesinin iki, üç ve dördüncü fıkraları ile 8 inci maddesi 01/01/2010 tarihinde, diğler maddeleri yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 10 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası Başkanı yürütür.

Türkiye’de Uluslararası Banka Hesap Numarası Yapısı

IBAN KONTROL BASAMAKLARININ HESAPLANMASI

Ön Adım

Ülke kodu (ISO 3166 No.lu standart) ve “00” ile başlayan ve IBAN’a çevrilmek istenen banka hesap numarası ile devam eden yapay bir numara oluşturulur. Bu numarada sayısal/alfabetik olmayan karakter ve boşluk olmamalıdır.

Örneğin: Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (00001) Ankara Şubesi'ndeki hesap numarası “0100000350930001” bu işlemde sonra TR000000100100000350930001 olacaktır.

Adım 1

İlk dört karakter numaranın sonuna atılır.

Sonuç = **00001**00100000350930001**TR00**

Adım 2

Numara içerisindeki harfler aşağıda gösterilen “Dönüştürme Tablosuna” uygun olarak sayısal karakterlere çevirilir.

Sonuç = 0000100100000350930001**292700**

Adım 3

MOD 97-10 (ISO 7064 No.lu standart) yöntemi uygulanır.

Bulunan sayının 97'ye bölümünden kalanı (MOD 97-10) 98'den çıkarılır. Eğer sonuç tek basamaklı ise başına bir sıfır eklenir.

$$98 - 51 = 47$$

IBAN = TR**47**0000100100000350930001 şeklinde olacaktır.

DÖNÜŞTÜRME TABLOSU

A = 10	G = 16	M = 22	S = 28	Y = 34
B = 11	H = 17	N = 23	T = 29	Z = 35
C = 12	I = 18	O = 24	U = 30	
D = 13	J = 19	P = 25	V = 31	
E = 14	K = 20	Q = 26	W = 32	
F = 15	L = 21	R = 27	X = 33	

IBAN KONTROL BASAMAKLARININ DOĞRULANMASI**Ön Adım**

IBAN içerisinde sayısal/alfabetik olmayan karakter ve boşluk varsa silinir.

Örneğin : “TR47 0000 1001 0000 0350 9300 01” şeklindeki IBAN boşluklardan arındırılarak “TR470000100100000350930001” şekline getirilir.

Adım 1

IBAN’ın ilk dört karakteri mevcut yerinden sayının sağ tarafına atılır.

Sonuç = 0000100100000350930001**TR47**

Adım 2

Numara içerisindeki harfler Ek 2’de yer alan “Dönüştürme Tablosuna” uygun olarak sayısal karakterlere çevrilir.

Sonuç = 0000100100000350930001**292747**

Adım 3

Kontrol basamaklarının doğruluğunun kontrolü için MOD 97-10 (ISO 7064 No.lu standart) yöntemi uygulanır.

Kontrol basamaklarının doğru olması için bulunan sayının 97’ye bölümünden kalanının (MOD 97-10) 1 olması gerekmektedir.

“0000100100000350930001292747” sayısının 97’ye bölümünden kalan 1’dir.

Böylece verilen IBAN içerisindeki kontrol basamaklarının doğruluğu ispatlanmış olur.

MOD hesaplamalarına yönelik yazılımlar için mod hesaplaması yapılan sayı çok uzun ise (32 bit veya 64 bitlik bir veri 9 veya 18 basamaklı bir sayıyı temsil etmektedir.) hesaplama, mod hesaplaması yapılacak olan sayı 9 veya 18’lik basamaklara bölünerek yapılabilir.

Örnek:

- 0000100100000350930001**292747** sayısının 97’ye bölümünden kalan 1’dir.
- Sayının ilk 9 (veya 18) basamağının MOD 97-10 değeri hesaplanır.
- 000010010 ’ın MOD 97-10’u = 19
- Bulunan sayının sonuna kalan sayıları ekleyerek basamak sayısı 9’a (18’e) tamamlanır ve MOD 97-10’u hesaplanır.
- 19000035093 ’ün MOD 97-10’u = 43
- Bir önceki basamak kalan sayılar ile tekrarlanır.
- 430001292747 ’nin MOD 97-10’u = 1 (Aynı sonuca ulaşılır.)